

VENIAMIN CIOBANU (1938-2015)

W dniu 3 kwietnia 2015 roku zmarł jeden z najwybitniejszych współczesnych historyków rumuńskich, specjalista od dziejów Polski i jej związków z krajami rumuńskimi, wielki przyjaciel Polski i Polaków – Veniamin Ciobanu.

Urodził się 6 września 1938 roku w miejscowości Stirbăt, w powiecie (rum. *comuna*) Udești, w okręgu (rum. *județul*) Suceava. Po ukończeniu szkoły podstawowej i średniej przygotowywał się do zawodu nauczyciela i w 1956 roku ukończył Szkołę Pedagogiczną dla Nauczycieli w Suczawie. W 1960 roku, po odbyciu stażu zawodowego i służby wojskowej podjął studia na Wydziale Historyczno-Filozoficznym Uniwersytetu „Alexandru Ion Cuza” w Jassach, które ukończył w roku 1965. Po zakończeniu studiów historycznych podjął pracę w Instytucie Historii i Archeologii

„Alexandru Dumitru Xenopol” w Jassach w charakterze pracownika naukowego. Z instytutem tym związany był do końca swej pracy zawodowej. Stopniowo uzupełniał wiedzę i wykształcenie, między innymi w zakresie języka polskiego i niemieckiego, którymi posługiwał się biegle. W 1975 roku obronił pracę doktorską *Relațiile Moldovei cu Polonia în secolul al. XVIII-lea (1699-1792)*. Książka będąca rozszerzeniem tej pracy zatytułowana *Relațiile politice româno-polone între 1699-1848* otrzymała w 1980 roku nagrodę historyczną Nicolae Iorgi. Kontynuacją tych zainteresowań były książki *Relațiile politice româno-polone în sec. al. XIV-XVI*, Iași 1985; *La cumpănă de veacuri (Țările române în contextul politici poloneze la sfârșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea)*, Iași 1991; *Politică și diplomatie în secolul al XVII-lea. Țările române în raporturile polono-otomano-habsburgice (1601-1634)*, Iași 1994; *România în politica Est-Central Europeana 1648-1711*, Iași 1997. Choć w centrum jego zainteresowań badawczych znajdowały się dzieje poli-

tyczne krajów rumuńskich, rozpatrywał je w bardzo szerokiej perspektywie polityki europejskiej, w szczególności Polski, Węgier, Cesarstwa i Imperium Osmańskiego. Z biegiem czasu rozszerzył te swoje zainteresowania również na Szwecję. Archiwa szwedzkie w ciągu ostatnich kilkunastu lat stały się głównym terenem jego eksploatacji badawczej. Rezultatem tego jest wielotomowe wydawnictwo źródłowe *Europe and the Porte* oraz książki *Carol al XII-lea și români*, București 1999; *Evoluții politice în Europa Centrală și de Est (1774-1814)*, Iași 2007; *Problema orientală (1856-1923)*, Iași 2009. Nie tracił też jednak z pola widzenia dziejów ojczystych publikując znakomite studium *Statutul juridic al principatelor române în viziune europeană (sec. al XVIII-lea)*, Iași 1998.

Z profesorem Ciobanu miałam okazję spotykać się wielokrotnie na sesjach w Jassach, Poznaniu, Suczawie. Zwłaszcza na corocznych spotkaniach polsko-rumuńskich w Suczawie był stałym gościem. Trudno je sobie wyobrazić bez Niego ... Był świetnym mówcą i dyskutantem, mądrym, konkretnym, zrównoważonym. Był znakomitym przewodnikiem po Jassach i Suczawie, który w każdej sytuacji potrafił znaleźć jakiś transport i którego nie przerażały strugi ulewnego deszczu. Przede wszystkim jednak był rzetelnym i słownym współpracownikiem. Wspólną ideę wydania polsko-rumuńskiego tomu zrealizował zanim zdążyliśmy jeszcze o tym pomyśleć. W osobie Veniamina Ciobanu poniosła wielką stratę nie tylko rumuńska, ale także polska nauka.

Ilona Czamańska